

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор «ДЗ Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

С.В. Савченко

ПРОГРАМА**фахового вступного випробування**

спеціальність – «Початкова освіта (Початкова освіта)», «Початкова освіта
(Українська мова і література)»

Освітній ступінь – бакалавр (з нормативним терміном навчання)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Головним завданням фахового вступного випробування з педагогіки та фахових методик початкового навчання є встановлення рівня готовності вступника до засвоєння освітньо-професійної програми «бакалавр», що передбачає оволодіння ефективними формами, методами та технологіями педагогічної діяльності вчителя початкових класів в умовах реалізації стратегічних положень „Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років”, провідних положень «Концепції нової української школи» (2016 р.); переходу до особистісно орієнтованої парадигми освіти та компетентнісного підходу в початковій освіті.

Метою фахового випробування є встановлення відповідності рівня підготовленості випускників закладів вищої освіти (коледжів) щодо вимог освітньо-професійної програми «молодший бакалавр» зі спеціальності «Початкова освіта» та виявлення рівня готовності абітурієнта до засвоєння освітньо-професійної програми «бакалавр».

Характеристика змісту фахового випробування. Програма фахового вступного випробування має комплексний характер, оскільки він охоплює питання з педагогіки та фахових методик початкового навчання («Методика навчання математики в початковій школі», «Сучасна українська мова. Методика навчання української мови і літератури в початковій школі», «Методика навчання природознавства»). Кожен варіант тестового завдання фахового випробування має інтегрований характер. Його зміст відповідає професійним функціям, до виконання яких повинен бути підготовлений вступник.

- У процесі фахового вступного випробування перевіріці підлягають:
 - знання нових цілей навчання молодших школярів у контексті модернізації початкової освіти;
 - знання про особливості використання сучасних методів навчання на різних уроках у початковій школі;
 - уміння щодо ознайомлення учнів з основними поняттями, властивостями і способами дій, що вивчаються в курсах за освітніми

галузями оновленого Державного стандарту початкової освіти (2018 р.) та оволодіння вміннями використовувати їх на практиці;

- комплекс умінь, пов'язаний із завданнями вивчення змісту та особливостей побудови кожного з курсів методик початкового навчання відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти;

- знання і вміння організації виховної роботи на уроках та в позаурочній діяльності в початковій школі;

- знання про вимоги до усного і писемного мовлення молодших школярів та критерії оцінювання їх знань, умінь і навичок за різними навчальними предметами початкової школи;

- уміння добирати до різних уроків у початковій школі ефективні засоби, форми і методи навчання;

- уміння формулювати освітні цілі з кожного предмета початкової школи, досягати й оптимально переосмислювати їх під час навчання;

- уміння аналізувати основний методичний апарат підручників та розширювати його завданнями у тестовій формі, диференційованих, на вибір і самооцінку тощо, спрямованими на розвиток логічного мислення;

- уміння аналізувати методичні посібники з метою виявлення їх доцільності та відповідності рівню засвоєння обов'язкових знань та умінь учнями;

- уміння здійснювати розвиток розумових здібностей молодших школярів на уроках та в позаурочній діяльності;

- уміння оцінювати результати діяльності учнів у відповідності з оновленими критеріями навчальних досягнень учнів початкової школи (2016 – 2017 рр.).

- знання про основні вимоги до навчальних досягнень молодших школярів за роками навчання.

З кожного розділу до програми фахового вступного випробування складено тестові завдання закритого типу.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» вступники повинні мати педагогічну освіту з відповідної спеціальності та здібності до оволодіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками з дисциплін професійного спрямування. Обов'язковою умовою є володіння державною мовою.

Варіанти тестових випробувань складаються з 4 блоків (усього 50 тестових завдань): «Педагогіка початкової школи», «Методика навчання української мови», «Методика навчання математики», «Методика навчання природознавства». Всі тестові завдання закритого типу, тобто вступнику треба обрати одну правильну відповідь із запропонованих чотирьох варіантів відповідей.

На виконання завдань відводиться 1 академічна година.

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

На фахове випробування для навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за спеціальністю «Початкова освіта» виносяться такі нормативні дисципліни професійної та практико-орієнтованої підготовки:

- Педагогіка початкової школи
- Методика навчання української мови молодших школярів.
Українська мова.
- Методика навчання математики молодших школярів
- Методика навчання природознавства молодших школярів

ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВИПРОБУВАННЯ

ПЕДАГОГІКА

1. Педагогіка – наука про виховання людини. Основні поняття та категорії педагогіки. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Система педагогічних наук. Поняття і методи науково-педагогічного дослідження.

2. Фактори розвитку особистості (спадковість, соціальне середовище, виховання); джерела розвитку дитини (діяльність та спілкування); рушійні сили розвитку особистості, його закономірності. Психолого-педагогічні особливості дітей молодшого шкільного віку.

3. Сутність та зміст процесу виховання молодших школярів, його особливості. Принципи виховання. Основні напрями виховання молодших школярів. Методи, прийоми і засоби виховання. Класифікації методів виховання. А. С. Макаренко про формування особистості в колективі. Методика підготовки і проведення КТС. Формування особистості в сім'ї.

4. Предмет, завдання та основні категорії дидактики. Процес навчання в початковій школі, його структура, функції та принципи. Ланки навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів. Структура навчальної (викладацької) діяльності вчителя. Контроль навчальних досягнень учнів початкових класів (функції, види, форми).

5. Поняття про зміст освіти. Реформування змісту початкової освіти. Державний стандарт початкової загальної освіти. Навчальні плани, програми і підручники для початкової школи.

6. Поняття форм організації навчання. Класно-урочна система Я. А. Коменського. Урок як провідна форма організації навчання у сучасній початковій школі. Класифікація уроків. Підготовка початкових класів вчителя до уроку. Сутність і функції методів навчання. Класифікація методів навчання. Дидактичні ігри. Традиційні та інноваційні види навчання.

Список літератури

1. Волкова Н. П. Педагогіка : Навч. посіб. – К. : Академвидання, 2007. 614 с.
2. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти. – К.: Грамота, 2012. – 504 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка : Посібник. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2000. – 560 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

1. **Методика навчання природознавства як педагогічна наука. Становлення методики природознавства як самостійної науки. Зв'язок з іншими науками.**

2. **Формування природознавчої компетентності молодших школярів. Природничі освітні галузі у Державному стандарті початкової освіти (2018), його змістові лінії. Сучасні навчальні програми та підручники.**

3. **Система природознавчих знань та умінь у шкільному курсі природознавства. Форми засвоєння знань: факти, уявлення, поняття. Природознавчі поняття та уявлення. Види понять. Етапи розвитку понять. Умови формування природознавчих уявлень та понять.**

4. **Поняття про форми вивчення природознавства молодшими школярами. Урок – основна форма вивчення курсу природознавства. Типи уроків з природознавства: комбінований, предметний, урок-екскурсія, урок дослідження, інтегрований урок. Календар природи. Календарно-обрядові свята. Проекти екологічної спрямованості.**

5. **Методи навчання природознавства молодших школярів. Демонстрація. Спостереження. Природознавча розповідь. Робота з текстами книг. Природознавча бесіда. Вправи. Дидактичні ігри природознавчого змісту. Досліди та експерименти, їх види. Творчі проекти природознавчого змісту. Дослідницький практикум з природознавства в початкових класах.**

6. **Матеріальна база навчання природознавства. Натуральні об'єкти, образотворчі об'єкти, аудіовізуальні засоби, моделі. Робота з глобусом та географічною мапою. Вимоги до обладнання живого куточка. Обладнання географічного майданчика. Методика роботи на навчально-дослідній ділянці.**

Список літератури

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах. – К., 1998.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – № 7. – С. 1-18.
3. Крамаренко А. Сучасні технології ознайомлення молодших школярів з об'єктами природи Алла Крамаренко, Катерина Степанюк. – Бердянськ, 2016. – 352 с.
4. Крамаренко А. М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. [для студ. вищ.

пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / Алла Крамаренко. – Бердянськ :Видавець Ткачук О.В., 2015. – 394 с.

5. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі "Людина і світ" : навч. посіб. / О. О. Ліннік; МОН України. - К. : Слово, 2010. - 248 с.

6. Степанюк К. І. Технологія проєктування в початковій школі: навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів напряму підготовки 6.010102 „Початкова освіта”] / Катерина Іванівна Степанюк. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 151 с.

7. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закла. із навчанням українською мовою. 1-4 класи (нова редакція).

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

1. Загальні питання з курсу методики навчання математики. Основні компоненти сучасної методичної системи і взаємозв'язок між ними. Навчальні, розвиваючі та виховуючі завдання початкового курсу математики.

2. Методика вивчення нумерації цілих невід'ємних чисел. Методика вивчення нумерації чисел у концентрі «Десяток».

3. Методика вивчення арифметичних дій і формування обчислювальних навичок у I–IV класах. Формування навичок усних і письмових обчислень. Методика вивчення додавання і віднімання в межах 10, в межах 100. Методика вивчення множення й ділення в межах 100. Табличні й позатабличні прийоми множення й ділення

4. Методика опрацювання основних величин у початкових класах. Методика формування в учнів уявлень про величини “довжина”, “маса”, ознайомлення з одиницями їх вимірювання.

5. Методика опрацювання текстових задач у початкових класах. Функції текстових задач у початковому курсі математики. Формування в молодших школярів понять “задача”, “складена задача”.

6. Методика вивчення алгебраїчного матеріалу. Методика опрацювання алгебраїчних понять: числовий вираз, вираз, що містить змінні, рівність, нерівність, рівняння. Методика вивчення геометричного матеріалу. Одномірні геометричні фігури: точка, лінії та їх види, відрізок, промінь. Кути та їх види. багатокутник та його елементи

Список літератури

1. Истомина Н.Б. Методика обучения математике в начальных классах: Учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. Заведений. – М.: Издательский центр “Академия”, 2000.– 288 с.

2. Король Я. А. Математика в начаткових класах. Культура усного і писемного мовлення. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2000. – 60с.

3. Корчевська О. П. Робота над завданнями підвищеної складності з математики в початкових класах. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. — 112 с.
4. Логачевська С. П. Диференціація у звичайному класі: Посібн. для вчителів, методистів, студ. / За ред. О.Я. Савченко. — К., 1998. — 288 с.
5. Фурман А. В. Проблемні ситуації в навчанні: Книга для вчителя.- К., 1991- 191с.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1.Методика викладання української мови як педагогічна наука. Методика викладання мови - педагогічна наука. Мета, предмет, завдання методики. Наукові основи методики початкового навчання: психолого-дидактичні основи початкового навчання рідної мови; мовознавчі й літературознавчі відомості в методиці викладання мови.

2.Методика навчання грамоти. Наукові основи методики навчання грамоти. Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей дітей.

3.Методика розвитку мовлення. Поняття про мовлення. Види мовлення. Мовлення і мислення, Процес породження зв'язного висловлювання (чотири фази). Текст як лінгвістичне поняття.

4.Методика класного і позакласного читання. Виховне освітньо-пізнавальне значення читання в початкових класах. Короткий історико-критичний огляд методів класного читання.

5.Методика вивчення частин мови. Лінгвістичні засади методики вивчення частин мови, послідовність опрацювання частин мови.

6.Методика вивчення елементів лексики. Завдання вивчення елементів лексики в початковій школі. Наукові засади методики вивчення лексики.

Список літератури

1. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб. / Микола Самійлович Вашуленко. — К.: Освіта, 2006. — 268 с
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Методичні рекомендації. — К., 2014. — 57 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. — К.: Літера ЛТД, 2010. — 364 с.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1- 4 класи. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2011. — С. 10-70.
5. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах: Посіб. для вчителя / Олександра Яківна Савченко. - К.: Освіта, 2007. — 332 с.